

Regionaal opleidingsplan Reumatologie OOR-ZON

Maastricht UMC+

Zuyderland MC

Heerlen-Sittard

Maastricht-Heerlen-Sittard, maart 2017

Opleiding Reumatologie Maastricht UMC+ en Zuyderland Medisch Centrum

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Inleiding.....	3
Hoofdstuk 2 De opleiders.....	5
Hoofdstuk 3 De opleiding	6
Hoofdstuk 4 Cursorisch onderwijs.....	9
Hoofdstuk 5 Portfolio.....	9
Hoofdstuk 6 Profileringsstages	10
Hoofdstuk 7 Keuzestage Reumatologie t.b.v. AIOS interne geneeskunde	10

Hoofdstuk 1 Inleiding

Het regionaal opleidingsplan reumatologie van de regio Zuidoost-Nederland (Onderwijs- en Opleidingsregio Zuidoost-Nederland, OOR-ZON) is bedoeld voor alle AIOS die hun opleiding tot reumatoloog in de regio Zuidoost-Nederland (willen) volgen. De opleiding wordt in deze regio verzorgd door 2 opleidingsinstellingen:

(1) Maastricht UMC+

(2) Zuyderland Medisch Centrum (locaties Heerlen en Sittard). Voor de AIOS dient dit opleidingsplan als een document waarin staat hoe de opleiding is opgebouwd en wat er van hen wordt verwacht tijdens de opleiding. Tevens vormt dit opleidingsplan een leidraad voor alle opleiders, stage gevers, supervisors en andere betrokkenen binnen de opleiding reumatologie.

Dit regionale opleidingsplan is complementair en schetst de samenhang tussen beide lokale opleidingsplannen van resp. Maastricht UMC+ en Zuyderland MC, waarin de inhoud en vormgeving van de opleiding op alle aspecten gedetailleerd beschreven wordt.

Een AIOS wordt aangenomen na een gezamenlijk gesprek met de (plaatsvervangend) opleiders van de beide opleidingsinstellingen. Zodra een AIOS begint met de opleiding wordt afgesproken welk deel van de opleiding hij/zij in welk ziekenhuis gaat doorlopen. Hierbij wordt de verdeelsleutel 2-1 gehanteerd, dus 2 jaar academisch (Maastricht) en 1 jaar perifeer (Heerlen-Sittard) ofwel vice versa.

Het grootste deel van de opleiding vindt plaats op de werkvloer. Dit betekent dat de AIOS een bijdrage leveren aan patiëntenzorg, maar tegelijkertijd (onder supervisie) werken aan hun eigen ontwikkeling. AIOS zijn aldus vanaf het begin onderdeel van het medische team en bepalen daarmee de kwaliteit van hun eigen opleiding en de geleverde patiëntenzorg. De supervisors zijn zich bewust van het feit dat AIOS nog werken aan leerdoelen en eigen ontwikkeling. Zij staan open voor observaties, evaluaties en reflectiegesprekken.

De reumatoloog oefent zijn vak uit in een continu veranderende omgeving. Ontwikkelingen in medische kennis en wetenschap en maatschappelijke ontwikkelingen volgen elkaar snel op. Om goede opleiders te blijven zullen reumatologen zich in hun hele loopbaan blijven ontwikkelen en op de hoogte moeten blijven van ontwikkelingen op hun vakgebied. Daarnaast volgt de gehele opleidingsgroep met regelmaat de verplichte Docentprofessionaliseringscursussen ('Teach the teacher'). De opleiders nemen deel aan Landelijk Opleidingsdagen, georganiseerd door het Concilium van de NVR.

Het streven van de opleidingsklinieken is om AIOS op te leiden tot zelfstandig functionerende en kwalitatief hoogwaardige zorg leverende reumatologen. Dat betekent dat AIOS worden opgeleid tot zelfstandige artsen met een brede kennis en goede vaardigheden enerzijds en anderzijds tot reumatologen die zich kunnen onderscheiden door hun individuele interesses, die passen bij hun eigen persoonlijke kwaliteiten en ambities. Aan iedere AIOS wordt de mogelijkheid geboden zich te verdiepen/profileren in wetenschap, onderwijs, echografie en kinderreumatologie. Verder kan men deelnemen aan kortere stages bijv. de revalidatiestage of stage immunologie/systeemziekten, de jicht poli en de metabole botziekte poli.

Aan de hand van het regionale en lokale opleidingsplan stelt iedere AIOS een individueel opleidingsplan (IOP) op. Dit plan is de vertaling van de algemene leerdoelen naar de persoonlijke leerdoelen en vormt gedurende de opleiding een belangrijk onderwerp van gesprek tussen opleider en AIOS.

Het hoofdopleiderschap berust bij Maastricht UMC+ (2 jaar aaneengesloten opleiding MUMC, 1 jaar aaneengesloten opleiding Zuyderland), respectievelijk bij Zuyderland (2 jaar aaneengesloten opleiding Zuyderland, 1 jaar aaneengesloten opleiding MUMC).

De afdeling reumatologie van Maastricht UMC+ heeft een opleidingserkenning van maximaal 2 jaar en 6 maanden (2 jaar kernprogramma, 6 maanden profileringsstages). De profileringsstages betreffen kinderreumatologie en de specifieke academische profileringsstages.

De afdeling reumatologie van Zuyderland MC heeft een opleidingserkenning van maximaal 2 jaar en 3 maanden (2 jaar kernprogramma, 3 maanden profileringsstage echografie) .

Aan het einde van de opleiding heeft iedere AIOS zich ontwikkeld tot een volwaardig medisch professional die beschikt over alle kennis, vaardigheden en competenties zoals die beschreven staan in het landelijk opleidingsplan.

Hoofdstuk 2 De opleiders

In Maastricht UMC+ en Zuyderland MC wordt het opleidingsteam gevormd door de opleider, plaatsvervangend opleider en de overige reumatologen van de opleidingsgroep:

Dr. D. Vosse (opleider MUMC+)

Dr. S. Gorter (plaatsvervangend opleider MUMC+)

Dr. M. Starmans (opleider Zuyderland MC)

Dr. H. Peeters (plaatsvervangend opleider Zuyderland MC)

De overige reumatologen maken allen deel uit van het opleidingsteam en oefenen de daarbij behorende verantwoordelijkheden uit.

Organisatie en verantwoordelijkheden:

De (plaatsvervangend) opleiders zijn verantwoordelijk voor opleidingszaken:

- aanvragen opleiding
- aanvragen en coördinatie van visitaties
- selectie AIOS (regionaal georganiseerd)
- bewaking voortgang opleiding
- samenstelling opleidingsrooster
- controle van portfolio's AIOS
- houden van voortgangsgesprekken en toetsing conform regelgeving CCMS/RGS
- afstemmen regionale opleiding binnen OOR-ZON (tweemaandelijks overleg)
- regionale opleidingsvergadering met alle AIOS in OOR-ZON (zesmaandelijks)

De opleidingsactiviteiten worden voor wat betreft de directe relatie met de AIOS in principe door opleider en plaatsvervangend opleider samen uitgevoerd. De plaatsvervangend opleider neemt de verantwoordelijkheid van de opleider over waar deze niet in staat is deze in te vullen door afwezigheid .

Hoofdstuk 3 De opleiding

3a Algemeen

De opleiding reumatologie is in de basis een 6-jarige opleiding, welke in de loop der jaren van overheidswege verkort is tot gemiddeld 5,5 jaar, gebaseerd op individuele ontwikkeling van de competenties van de AIOS. De eerste 3 jaar bestaan uit de vooropleiding interne geneeskunde, waarin de competentie medisch handelen op het gebied van o.a. algemene interne geneeskunde, nefrologie, cardiologie, longziekten en infectieziekten moet worden bereikt. De volgende onderdelen in de interne vooropleiding worden onderscheiden: de eerste 12 maanden zaalstage algemene interne geneeskunde, gevolgd door verplichte en beoogde keuzestages van elk 4-6 maanden. De verplichte stages betreffen in ieder geval polikliniek algemeen interne geneeskunde en consultenstage. De beoogde keuzestages betreffen: nefrologie, infectieziekten, vasculaire geneeskunde, ouderengeneeskunde/klinische geriatrie en hemato-oncologie. De AIOS wordt geacht op het einde van de vooropleiding interne geneeskunde de primaire zorg voor klinisch opgenomen patiënten zelfstandig uit te kunnen voeren met in principe dagelijks ingeroosterde supervisie of waar nodig op initiatief van de AIOS supervisie tussendoor. De AIOS volgt tijdens de vooropleiding interne geneeskunde tevens landelijk cursorisch onderwijs inclusief de bijbehorende examens.

De laatste 3 jaar reumatologie bestaan uit een tweejarig kernprogramma en een profileringsjaar. Het tweejarig kernprogramma omvat de volgende thema's: 1. basisactiviteiten reumatologie, 2. de nieuwe poliklinische patiënt, 3. poliklinische begeleiding patiënt met chronische reumatische ziekte, 4. de spoedpatiënt, 5. het intercollegiaal consult, 6. de second opinion, 7. zorg in een specifieke setting, 8. klinische zorg, 9. kennis en wetenschap, 10. algemeen. De AIOS werkt tijdens het kernprogramma gemiddeld 60 % van de totale werktijd aan de polikliniek reumatologie t.b.v. de kernthema's 1 t/m 3. Aan de thema's 4 t/m 8 wordt gezamenlijk 30 % van de werktijd besteed tijdens het kernprogramma. In Maastricht UMC+ wordt in dit kader vooral aandacht besteed aan de supervisiestage en de stage gespecialiseerde poli, terwijl in Zuyderland MC vooral de klinische stage wordt verzorgd. In Maastricht UMC + is er tevens nog meer aandacht voor het onderdeel second opinion.

Het 3^e en laatste jaar, het profileringsjaar, bestaat uit een of meerdere verdiepingsstages, waarbij tevens nog 20% van de opleidingstijd wordt besteed aan onderdelen van het kernprogramma reumatologie.

Gedurende de volledige 3 jaar van de vervolgopleiding reumatologie besteedt de AIOS 10 % van de werktijd aan de thema's 9 t/m 10.

3b Vormgeving van de opleiding in OOR-ZON

Zoals al genoemd kan in Maastricht UMC+ en in Zuyderland MC het **volledig tweejarig kernprogramma** van de opleiding tot reumatoloog gevolgd worden. De profileringsstages verschillen per locatie (zie 3a). De inhoud van de opleiding wordt door de AIOS in onderling overleg met de opleiders in Maastricht UMC+ en Zuyderland MC ingevuld. Het hoofdopleiderschap berust altijd bij een van de opleidingsinstellingen en wordt per AIOS afzonderlijk vastgesteld. De vervolgopleiding start in principe bij de hoofdopleider en wordt afgerond bij de andere opleidingsinstelling.

De vervolgopleiding tot reumatoloog is op beide locaties georganiseerd in de continue lijnen basiszorg (thema's 1 t/m 3), kennis en wetenschap (thema 9) en algemeen (thema 10). Deze lijnen lopen gedurende de gehele vervolgopleiding door. De thema's 4 t/m 8 en de profileringsstages worden in modules aangeboden, die op basis van het individuele opleidingsplan geregeld worden. De profileringsstage wordt doorgaans in deeltijd simultaan aan het kernprogramma gevolgd. In het opleidingscluster reumatologie OOR-ZON (Maastricht UMC+ en Zuyderland) bestaat binnen het regionaal opleidingsplan en afhankelijk van het individuele opleidingsplan tevens de mogelijkheid de specifieke profileringsstage in deeltijd in de andere opleidingsinstelling te volgen (bijv. 2 jarig kernprogramma in Maastricht UMC+ met profileringsstage echografie in deeltijd in Zuyderland of kernprogramma Zuyderland met profileringsstage kennis en wetenschap in deeltijd in Maastricht UMC+).

Samenvattend beslaat de opleiding reumatologie binnen OOR-ZON dus de volgende onderdelen:

I. Kernprogramma:

1. basisactiviteiten reumatologie (Maastricht, Heerlen, optie deel-stage Sittard-Geleen)
2. de nieuwe poliklinische patiënt (Maastricht, Heerlen, optie deel-stage Sittard-Geleen)
3. poliklinische begeleiding patiënt met chronische reumatische ziekte (Maastricht, Heerlen, optie deel-stage Sittard-Geleen)
4. de spoedpatiënt (Maastricht, Heerlen, optie deel-stage Sittard-Geleen)
5. het intercollegiaal consult (Maastricht, Heerlen, optie deel-stage Sittard-Geleen)
6. de second opinion (Maastricht, Heerlen)
7. zorg in een specifieke setting (Maastricht, Heerlen)
8. klinische zorg (Heerlen); supervisie klinische zorg (Maastricht)
9. kennis en wetenschap (Maastricht, Heerlen)
10. algemeen (Maastricht, Heerlen).

II. Profileringsstages

Verdiepingsstages die in OOR-ZON worden aangeboden zijn:

- Onderwijs (3 maanden; Maastricht)
- Onderzoek/wetenschap (6 maanden; Maastricht)
- Kinderreumatologie (3 maanden; Maastricht)
- Echografie (3 maanden; Heerlen)
- Osteoporose en metabole botziekten (3 maanden; Maastricht)
- Verdieping van een of meerdere thema's uit het kernprogramma reumatologie (max. 12 maanden; programma individueel in te vullen; Maastricht, Heerlen)

- Verdieping van een of meerdere kernthema's op grensvlak met interne geneeskunde, revalidatie, orthopedie of neurologie (max. 3 maanden; programma individueel in te vullen; Maastricht, Heerlen).

De inhoud van de verschillende genoemde stages met bijbehorende thema's, EPA's, niveau en toetsing zijn specifiek uitgewerkt in het lokale opleidingsplan.

3c voortgang en beoordelen

De opleiding reumatologie is competentiegericht volgens het CanMEDS model. Dit betekent dat de AIOS zich tijdens de gehele opleiding moet bekwamen in 7 competenties: medisch handelen, communicatie, samenwerking, wetenschap, maatschappelijk handelen, organiseren en professionaliteit. In het dagelijks werk van een reumatoloog komen al deze 7 competenties integraal aan bod.

Deze competenties worden beoordeeld aan de hand van verschillende toetsinstrumenten, zoals in de onderstaande tabel weergegeven. De ontwikkeling en voortgang van de AIOS op de diverse thema's, EPA's en competenties wordt geobserveerd en beoordeeld volgens een vast schema, gebruik makend van toetsinstrumenten en opdrachten, zoals beschreven in het landelijk opleidingsplan Reumatologie en onderstaand samengevat:

Toetsinstrument / opdracht	Competentie	Thema	kernprogramma jaar 1 en 2	profilering jaar 3
Voortgangsgesprek	allen	1-10	4x 2x	2x
Beoordelingsgesprek	allen	1-10	1x 1x	1x
KPB	M / C / S	1-8	24x kernprogramma	6x profilering
Dossierbeoordeling	allen	2-8	2x 2x	1x
CAT	KW	9	2x 2x	2x
Opdracht thema 10	MH / O / P	10	1x 1x	1x
360 graden feedback	C / S / O / P	1-10	1x 1x	1x
kennistoets	KW	1-10	42 deeltaetsen verdeeld over	2 jaar

De verschillende documenten worden opgeslagen en bijgehouden in het elektronisch portfolio (conform landelijke afspraak via Vrest). De data uit het portfolio en de input van alle leden van de opleidingsgroep worden bij de voortgangs- en beoordelingsgesprekken gebruikt om op gestructureerde wijze de voortgang van de AIOS in relatie tot het individuele opleidingsplan te beoordelen. De AIOS maakt daartoe voordien een zelfreflectie-verslag. Het voortgangs- en beoordelingsgesprekken wordt afgerond met het aftekenen van de betreffende vaardigheden, het waar nodig bijstellen van het individueel opleidingsplan en het opstellen van het plan met leerdoelen voor de nabije toekomst.

Hoofdstuk 4 Cursorisch onderwijs

A. Regionaal onderwijs in OOR-ZON

Maandelijks regionaal onderwijs AIOS in samenwerking met het Zuyderland MC:

In een cyclus van totaal 3 jaar wordt maandelijks regionaal onderwijs, afwisselend in Maastricht en Heerlen, voor AIOS reumatologie aangeboden rond een breed palet van periodiek terugkerende onderwerpen binnen de reumatologie en aanpalende disciplines, zowel op diagnostisch, therapeutisch als wetenschappelijk vlak

Discipline-overstijgend onderwijs binnen OOR-ZON:

De Leerhuizen van Maastricht UMC+ en Zuyderland MC bieden samen met de partners binnen OOR-ZON regionaal discipline-overstijgend onderwijs aan, eveneens gericht op de overige competenties rond onderwerpen als team-trainingen, communicatie, kindermishandeling enz.

Driemaandelijks regionale refereeravond Reumatologie OOR-ZON:

Voor alle reumatologen, alle AIOS en ANIOS reumatologie en alle coassistenten reumatologie binnen OOR-ZON wordt driemaandelijks een regionale refereeravond georganiseerd, afwisselend onder auspiciën van Maastricht UMC+ en Zuyderland MC met zowel eigen sprekers (inclusief AIOS) als gastsprekers uit andere OOR's en/of disciplines.

B. Landelijk onderwijs

Verplichte landelijke nascholing voor AIOS:

- Boerhaave cursus NVR
- Vergaderingen / Najaarsdagen NVR

C. Internationaal onderwijs

- EULAR course online + afsluitende toets
- minstens 1x deelname EULAR en/of BSR
- minstens 1x deelname ACR (bij voorkeur in assistenten-programma effectief congresbezoek mits beschikbaar)

D. Lokaal onderwijs

Het lokale onderwijsaanbod wordt beschreven in het lokale opleidingsplan.

Hoofdstuk 5 Portfolio

Overeenkomstig de richtlijnen en zoals eerder al gemeld is de AIOS verplicht een elektronisch portfolio (voor de vervolgopleiding reumatologie elektronisch portfolio van Vrest) bij te houden met documenten waarin op systematische wijze de voortgang in de opleiding wordt gedocumenteerd. Op basis hiervan worden leerdoelen geformuleerd en vindt periodiek reflectie op het functioneren van de AIOS door zichzelf en de opleidingsgroep plaats.

Het portfolio van de AIOS omvat tenminste:

- Individueel opleidingsplan inclusief opleidingsschema
- Overzichtsschema met af te tekenen klinische vaardigheden en diagnoses
- Verslagen voortgangsgesprek:
 - reflectieverslag door AIOS

- verslag voortgangsgesprek
- Beoordelingsformulieren:
 - KPB, dossierbeoordeling, CAT, opdrachten thema 10
 - 360 graden feedback, Euler on-line course
- Overzicht van bijgewoonde locale en regionale besprekingen inclusief certificaten van gevolgde bij- en nascholing

Hoofdstuk 6 Profileringsstages

De profileringsstages die voorgaand besproken zijn worden qua inhoud, opleidingsinrichting, planning/duur en toetsing/beoordeling geheel uitgewerkt binnen de lokale opleidingsplannen.

Hoofdstuk 7 Keuzestage Reumatologie t.b.v. AIOS interne geneeskunde

Algemeen:

Deze keuzestage vindt plaats in jaar 2, 3 of 4 van de opleiding interne geneeskunde en wordt aangeboden in MUMC+ en Zuyderland MC.

Duur:

4-6 maanden

Doelstelling:

Kennis van pathofysiologie, diagnostiek en therapie van reumatische aandoeningen in de breedste zin van het woord, inclusief de in de leerdoelen van het opleidingsplan Algemeen Interne Geneeskunde genoemde specifieke ziektebeelden.

Ziektebeelden:

inflammatoire gewrichtspathologie:

- Reumatoïde Artritis (RA)
- Seronegatieve Spondylo-artropathie (SpA: m. Bechterew, artritis psoriatica, artritis bij IBD, reactieve artritis)
- Kristal-geïnduceerde artropathie (jicht, pseudo-jicht etc.)
- Septische artritis
- Systeemziekte (SLE, vasculitis, sclerodermie etc.)

non-inflammatoire gewrichtspathologie:

- artrosis deformans
- weke delen aandoeningen (enthesopathie/fibromyalgie)
- metabole botziekten (osteoporose, M. Forestier, M. Paget)

Kliniek:

De AIOS heeft de zorg over opgenomen reumatologiepatiënten onder supervisie van de reumatoloog. Wekelijks wordt grote visite gelopen, patiënten worden dagelijks tijdens een generaal overleg besproken. De AIOS zit het wekelijks MDO met verpleging, fysiotherapie, ergotherapie en Maatschappelijk Werk voor.

Polikliniek:

De AIOS doet wekelijks een aantal dagdelen polikliniek, bestaande uit electieve nieuwe patiënten, spoed-nieuwe patiënten, controles na ontslag uit de kliniek en eigen controlepatiënten, volgend uit de nieuwe patiënten. Supervisie en begeleiding vinden plaats door de reumatoloog voor, tijdens en na de poli evenals tijdens het dagelijks generaal rapport.

Consulten:

De AIOS verricht onder supervisie intercollegiale consulten op de klinische afdelingen.

Vaardigheden:

De AIOS leert intra- en peri-articulaire diagnostische en therapeutische puncties te verrichten. De AIOS leert gewrichtspunctaten zelfstandig te beoordelen, incl. polarisatie-microscopie bij kristal geïnduceerde artropathieën. De AIOS leert capillairoscoopie lege artis uit te voeren en te beoordelen.

Besprekingen:

De AIOS volgt alle besprekingen van de afdeling Reumatologie (zie schema).

Onderwijs en refereren:

De AIOS neemt deel aan maandelijks regionaal onderwijs voor AIOS Reumatologie (in samenwerking met Zuyderland MC), aan de wekelijkse onderwijs activiteiten (CME) met de staf en/of promovendi en indien gewenst/ mogelijk het onderwijsprogramma van de afdeling Interne Geneeskunde.

De AIOS participeert in het maandelijks lokaal refereren en 3-maandelijks regionaal refereren binnen OOR-ZON Reumatologie.

Diensten:

De AIOS draait gedurende de stage alleen mee in de dienstenstructuur van de afdeling Reumatologie, hetgeen voorwacht-bereikbaarheidsdienst inhoudt.

Evaluatie:

De AIOS rouleert mee in de geplande KPBs. Conform het opleidingsplan van de afdeling interne geneeskunde Maastricht UMC+ worden aan het begin, halverwege en aan het einde van de stage stageblok gesprekken gepland. Aan het einde van de stage volgt een eindbeoordeling, mede gebruikmakend van het door de AIOS bijgehouden portfolio.